ESIMESE ASTME KOHTU OTSUS (kolmas laiendatud koda)

14. aprill 2005 *

Kohtuasjas T-141/03,

Sniace, SA, asukoht Madrid (Hispaania), esindaja: advokaat J. Baró Fuentes,

hageja,

keda toetab

Hispaania Kuningriik, esindaja: N. Díaz Abad, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis,

menetlusse astuja,

* Kohtumenetluse keel: hispaania.

versus

Euroopa Ühenduste Komisjon, esindaja: F. Santaolalla Gadea ja J. Buendía Sierra, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis,

kostja,

mille esemeks on Hispaania poolt Sniace, SA'le antud riigiabi käsitleva komisjoni 11. detsembri 2002. aasta otsuse 2003/284/EÜ Hispaania poolt Sniace'ile antud riigiabi kohta (ELT 2003, L 108, lk 35) osalise tühistamise nõue,

EUROOPA ÜHENDUSTE ESIMESE ASTME KOHUS
(kolmas laiendatud koda),

koosseisus: koja esimees J. Azizi, kohtunikud M. Jaeger, F. Dehousse, E. Cremona ja O. Czúcz,

kohtusekretär: vanemametnik J. Palacio González,

arvestades kirjalikus menetluses ja 15. septembri 2004. aasta kohtuistungil esitatut,

on teinud järgmise

otsuse

Asjaolud, menetlus ja poolte nõuded

1 Sniace, SA on äriühing, mis asub Madridis (Hispaania) ja mille tööstushooned ning kontor asuvad Torrelavegas, Cantabrie's (Hispaania). Sniace, SA tegeleb metsakorralduse ja paberi, sünteetiliste kiudude ning erinevate keemiatoodete tootmisega. Ajavahemikul 1992–1996 oli tema võlgnevuste tagasimaksmine peatatud. Huvitatud isikute poolt 1996. aastal heakskiidetud tervendamiskava raames sõlmis ta oma kreeditoridega võlgnevuste suhtes uue kokkuleppe.

2 Arvestades eeltoodud asjaolusid, otsustas 1998. aasta jaanuaris Caja de Ahorros de Santander y Cantabria (edaspidi „Caja Cantabria"), mittetulunduslik krediidiasutus, mille õiguslik vorm on eraõiguslik fond, anda Sniace'ile 8aastase tähtajaga laenu summas 12 020 242 eurot.

3 Tegemist on allutatud laenuga, kus laenuandjal on õigus osale kasumist ning mis ei ole ennetähtaegselt tagasimakstav ja millest tulenev nõue on ettevõtja pankroti korral rahuldatav järgus, mis asub muude kreeditoride nõuete järel, kuid aktsionäride nõuetest eespool. Laenu intressimäär koosneb püsivast, laenu põhiosast arvutatavast 2%lisest määrast, mida makstakse üks kord kolme kuu jooksul, ning muutuvast määrast, mis oleneb ettevõtja kasumist ja mis arvutatakse ümber igal majandusaastal. Nimetatud laenu võib konverteerida olenevalt poolte otsusest kas aktsiateks või ettevõtja majandustulemustega seotud võlakirjadeks.

4 Sniace'i konkurendi poolt esitatud kaebusest tulenevalt palus komisjon 13. märtsi 1998. aasta kirjas Hispaania ametivõimudel komisjoni laenu asjaoludest informeerida. Leides, et antud informatsioon ei ole piisav, otsustas komisjon algatada EÜ artikli 88 lõikes 2 sätestatud menetluse ja anda huvitatud isikutele võimaluse asjassepuutuva abi kohta selgitusi anda (EÜT 2000, C 162, lk 15). Menetluse tulemusena võttis komisjon 11. detsembril 2002 vastu otsuse 2003/284/EÜ Hispaania poolt Sniace'ile antud riigiabi kohta (ELT 2003, L 108, lk 35, edaspidi „vaidlustatud otsus").

5 Nimetatud otsus, mille adressaat on Hispaania Kuningriik ja millest Sniace'it informeeriti 14. veebruaril 2003, sätestab artiklis 1:

„Hispaania poolt Sniace'ile antud riigiabi maksimaalses summas 7 388 258 eurot on asutamislepingu artikli 87 lõike 3 punkti c tähenduses ühisturuga kokkusobiv."

6 Sniace esitas 14. aprillil 2003 Esimese Astme Kohtule käesoleva hagi, paludes:

— tunnistada hagi vastuvõetavaks;

— tühistada vaidlustatud otsuse artikli 1 osa, milles märgitakse, et Hispaania on talle andnud riigiabi maksimaalses summas 7 388 258 eurot;

— teise võimalusena jätta kehtima vaidlustatud otsuse artikli 1 osa, milles märgitakse, et riigiabi sobib ühisturuga kokku;

— nõuda komisjonilt kohtu toimikusse vaidlustatud otsuse aluseks olnud ettevalmistavad haldusdokumendid ja muud haldusdokumendid, mis puudutavad komisjoni poliitikat Hispaania hoiupankade suhtes;

— jätta kohtukulud komisjoni kanda.

7 Komisjon palub Esimese Astme Kohtul:

— tunnistada hagi vastuvõetamatuks;

— teise võimalusena hagi selle põhjendamatuse tõttu rahuldamata jätta;

— jätta kohtukulud hageja kanda.

8 Hispaania Kuningriik esitas 7. augustil 2003 Esimese Astme Kohtule avalduse menetlusse astumiseks hageja nõuete toetuseks. 15. septembri 2003. aasta määrusega otsustas Esimese Astme Kohtu kolmanda koja esimees avalduse rahuldada.

9 Hispaania Kuningriik palub 28. oktoobril 2003 esitatud menetlusse astuja seisukohtades Esimese Astme Kohtul:

— hagi rahuldada;

— jätta kohtukulud komisjoni kanda.

Õiguslik käsitlus

Poolte argumendid

10 Formaalselt hagi vastuvõetamatust taotlemata, kahtles komisjon oma vastuses väga, kas hagejal on antud hagi esitamiseks otsene huvi.

11 Komisjon leiab, et EÜ artiklis 230 sätestatud hagi saab esitada vaid juhul, kui õigusakt isikule kahju tekitab. Sellisena ei saa aga käsitleda otsust, millega ilma tingimusteta lubatakse abi andmist. Hageja ei ole vähimalgi määral tõendanud, et otsus otseselt ja reaalselt tema õiguslikku staatust mõjutaks.

12 Hageja hinnangul on komisjon, olgugi et vormikohatult, nõudnud otsust vastuvõetamatuse kohta Esimese Astme Kohtu kodukorra artikli 114 lõike 1 alusel. Mis puutub nimetatud nõude vastuvõetamatusesse vormivea tõttu, siis jätab hageja küsimuse Esimese Astme Kohtu lahendada.

13 Hageja kinnitab, et komisjon on laenu riigiabina käsitledes eksinud. Selline käsitlus mõjutaks otseselt ja reaalselt hageja õiguslikku staatust.

14 Võetud meetme samastamine riigiabiga, selle ebaseadusliku rakendamise kinnitamine ja konkurentsi moonutamise võimelisuse tunnustamine toob hagejale tõepoolest kaasa riski, et abiga seotud kolmandad isikud esitavad vaidlustatud otsuse selle seaduslikkuse kontrollimiseks ühenduse kohtule, mis võib viia kohtuotsuseni riigiabi ühisturuga kokkusobimatuse kohta ja ka ebaseaduslikult saadud abi tagasimaksmiseni.

15 Hageja arvates võib nimetatud abiga seotud kolmas isik vaidlustatud otsuse peale esitada hagiavalduse ka Hispaania kohtule, nõudes laenu andmise aluseks olnud otsuse täieliku tühisuse tunnustamist, kuna laen anti vastuolus EÜ artikli 88 lõikega 3.

16 Lisaks muudab asjaolu, et komisjon pidas Caja Cantabriat riigi osalusega äriühinguks, hageja positsiooni selle isiku suhtes ja mõjutab tulevikus hageja ja selle krediidiasutuse vaheliste ärisuhete laadi.

17 Hageja väidab ka seda, et ta kandis veel kindlaksmääramata ulatuses tegelikku ja kindlapiirilist kahju, kuna haldusmenetlus vältas aastaid, mis on teda kohustanud kaasama nii sisemist kui sisseostetavat inim-, finants- ja tehnilist ressurssi, mida tema normaalse tegevuse raames põhimõtteliselt ette nähtud ei olnud.

18 Lisaks kandis ettevõtja moraalset kahju, kuna seoses haldusmenetluse algatamisega on tema äripartnerid, aktsionärid, varustajad ja kliendid tema vastu usalduse kaotanud.

19 Hagi vastuvõetavuse küsimuses Hispaania Kuningriik seisukohta ei võta.

Esimese Astme Kohtu hinnang

20 Esiteks tuleb märkida, et komisjon ei ole tõstatanud vastuvõetamatuse küsimust kodukorra artikli 114 alusel. Nimetatud artikkel sätestab lõikes 1, et „pool, kes taotleb Esimese Astme Kohtus otsust vastuvõetavuse [...] puudumise kohta, [...], mis ei ole kohtuasja sisuks, esitab sellise taotluse eraldi dokumendina". Kodukord ei kohusta seega asjassepuutuvat poolt vaidlustama vastuvõetavust eraldi dokumendiga.

21 Piisas sellest, et enne kohtuasja sisu analüüsimist väljendas komisjon oma vastuses olulist kahtlust hagi vastuvõetavuse suhtes ja palus Esimese Astme Kohtul kaaluda võimalust tunnistada hagi vastuvõetamatuks. Seetõttu ei ole vaja hinnata artiklis 114 sätestatud taotluse vastuvõetavust või põhjendatust vastavalt kodukorra selles artiklis ettenähtud korrale.

22 Esimese astme kohus võib kodukorra artikli 113 alusel igal ajal omal algatusel kaaluda, kas esineb asja läbivaatamist takistavaid asjaolusid, nagu seda on hagi esitamiseks huvi puudumine.

23 Siinkohal tuleb täheldada, et antud asjas on hageja seisukohal, et talle tekitas kahju otsuse osa, mille kohaselt on võetud meede riigiabi EÜ artikli 87 artikli 1 tähenduses; ta ei vaidle vastu otsuse resolutiivosas sisalduvatele ühisturuga kokkusobivuse ja haldusmenetluse algatamise konstateeringutele.

24 Selles küsimuses on Esimese Astme Kohus koondumise asjades juba jõudnud seisukohale, et asjaolu, et otsus tunnistab koondumise ühisturuga kokkusobivaks ja ei tekita seega osalistele põhimõtteliselt kahju, ei vabasta esimese astme kohut hindamast, kas argumentides esitatud asjaolud tekitavad õiguslikult siduvaid tagajärgi, mis võivad mõjutada koondumise osaliste huvisid (vt Esimese Astme Kohtu 22. märtsi 2000. aasta otsus liidetud kohtuasjades T-125/97 ja T-127/97: Coca-Cola *v.* komisjon, EKL 2000, lk II-1733, punkt 79).

25 Antud hagi vastuvõetavuse hindamise raames tuleb meeles pidada, et väljakujunenud kohtupraktika kohaselt on füüsilise või juriidilise isiku poolt esitatud tühistamishagi vastuvõetav vaid juhul, kui hagejal on otsuse tühistamiseks põhjendatud huvi (vt Esimese Astme Kohtu 14. septembri 1995. aasta otsus liidetud kohtuasjades T-480/93 ja T-483/93: Antillean Rice Mills jt *v.* komisjon, EKL 1995, lk II-2305, punkt 59; 25. märtsi 1999. aasta otsus kohtuasjas T-102/96: Gencor *v.* komisjon, EKL 1999, lk II-753, punkt 40 ning 30. jaanuari 2002. aasta otsus kohtuasjas T-212/00: Nuove Industrie Molisane *v.* komisjon, punkt 33). Nimetatud huvi peab olema tekkinud ja tegelik (vt Esimese Astme Kohtu 17. septembri 1992. aasta otsus kohtuasjas T-138/89: NBV ja NBV *v.* komisjon, EKL 1992, lk II-2181, punkt 33) hinnatuna päeval, mil hagi esitati (vt Euroopa Kohtu 16. detsembri 1963. aasta otsus kohtuasjas 14/63: Forges de Clabecq *v.* Haute Autorité, EKL 1963, lk 719 ja 748 ning Esimese Astme Kohtu 24. aprilli 2001. aasta otsus kohtuasjas T-159/98: Torre jt *v.* komisjon, EKL AT 2001, lk I-A-83 ja II-395, punkt 28).

26 Siinkohal tuleb lisada, et juhul, kui hageja toetub huvile, mis puudutab tulevikus tekkivat õiguslikku olukorda, peab hageja tõendama, et selle olukorra saabumine talle kindlasti kahju tekitab. Hageja ei saa vaidlustatud otsuse tühistamise nõudes oma huvi põhjendamiseks tugineda tulevikus tekkivatele olukordadele, mille saabumine ei ole kindel (eespool punktis 25 viidatud otsus NBV ja NBV *v.* komisjon, punkt 33).

27 Niisiis tuleb tõdeda, et hageja ei ole tõendanud, et tal oli hagi esitamise hetkel vaidlustatud otsuse tühistamise suhtes tekkinud ja tegelik huvi, arvestades, et seal sätestati tema kasuks võetava meetme lubatavus ilma ajaliste piirangute või tingimusteta.

28 Esiteks ei ole hageja vähimalgi määral tõendanud, et tema vastu algatatavate kohtuvaidluste risk eelneva kohtupraktika tähenduses oleks olnud „juba tekkinud ja tegelik".

29 Komisjon algatas uurimise just hageja konkurendi kaebuse alusel, ilma sellest Hispaania valitsusele teatamata. Komisjoni menetluses olnud kaebusega seotud kolmandad isikud, nagu seda on Sniace'i konkurent, oleksid saanud siseriiklikus kohtus tugineda EÜ artikli 88 lõike 3 viimase lause vahetule õigusmõjule, et kohustada asjassepuutuvat liikmesriiki ebaseaduslikult antud abi tagasi nõudma (vt Euroopa Kohtu 21. novembri 1991. aasta otsus kohtuasjas C-354/90: Fédération nationale du commerce extérieur des produits alimentaires jt, EKL 1991, lk I-5505, punktid 14–17).

30 Hageja ei ole aga väitnud, et Hispaania siseriiklikus kohtus on vaidlus EÜ artikli 88 lõike 3 viimase lause alusel juba arutluse all olnud. Esitatud dokumentides hageja lihtsalt oletas, et sellised vaidlused võivad aset leida.

31 Siinkohal tuleb meeles pidada, et vastavalt väljakujunenud kohtupraktikale peab hagi esitamise huvi esinemist tõendama hageja ja see on põhiline ja primaarne tingimus iga kohtule esitatud hagi puhul (Euroopa Kohtu teise koja esimehe 31. juuli 1989. aasta määrus kohtuasjas C-206/89 R: S. *v.* komisjon, EKL 1989, lk 2841, punkt 8).

32 Teiseks tuleb väidetavaid riigiabina määratlemise mõjusid hageja ja krediidiasutuse vahelistele suhtele käsitleda tulevikus tekkivate ja oletuslikena, mille saabumine ei ole kindel.

33 Vastupidiselt hageja väidetele ei saa asjaolu, et komisjon oli antud asjas Caja Cantabria määratlenud riigi osalusega äriühinguks, endaga kaasa tuua kohustust igast nimetatud krediidiasutuse poolt tulevikus hageja kasuks võetavast meetmest komisjonile teada anda.

34 Ühelt poolt ei ole kõik soodustused, mida annab riigi osalusega äriühing, tingimata käsitletavad riigiabina EÜ artikli 87 lõike 1 mõttes.

35 Teiselt poolt ei tohiks komisjon selleks, et hinnata Caja Cantabria poolt tulevikus võetavate meetmete seaduslikkust, ühelgi juhul tugineda vaid vaidlustatud otsuses esitatud motiividele. Komisjon peaks andma uue hinnangu asjaoludele, mis esinevad sellise hilisema hinnangu andmise ajal.

36 Lisaks hõlmab liikmesriikidel lasuv teatamise kohustus riigiabi. Sellest tulenevalt on liikmesriigi ülesanne hinnata igal üksikjuhul, kas meede on või ei ole riigiabi, ja vastavalt sellele tegutseda. Nimetatud riigi osalusega äriühingute poolt sellisest abi andmisest teatamise võib kohustuslikuks teha. Iga nimetatud riigi osalusega

äriühingu põhikirja tehtav muudatus, mis muudaks tema õiguslikku vormi, võib muuta ka võetavate meetmete määratluse selliselt, et kaob kohustus nendest komisjonile teatada.

37 Seega on hageja ekslikult kinnitanud, et Caja Cantabria riigi osalusega äriühinguks määratlemine muudab hageja positsiooni nimetatud isiku suhtes ja mõjutab tulevikus nendevaheliste ärisuhete laadi.

38 Kolmandaks, moraalne või varaline kahju, mis hageja hinnangul tekkis haldusmenetluse algatamisest, ei saa olla seotud vaidlustatud otsuses sisalduva riigiabi määratlusega.

39 Lõpetuseks tuleb mainida, et hagejal on õigus viidata reaalse kohtuliku kaitse õigusele. Meeles tuleb pidada ka seda, et Euroopa Ühendus on õigusel põhinev ühendus, kus kontrollitakse selle institutsioonide tegevuse vastavust nii asutamislepingule kui õiguse üldpõhimõtetele, mis moodustavad osa põhiõigustest. Eraõiguslikel isikutel peab olema võimalus ühenduse õigusest tulenevate õiguste kaitseks reaalselt pöörduda kohtu poole; õigus kohtulikule kaitsele on osa õiguse üldistest põhimõtetest, mis tulenevad liikmesriikide ühistest põhiseaduslikest väärtustest. See õigus on sätestatud ka inimõiguste ja põhivabaduste kaitse Euroopa konventsiooni artiklites 6 ja 13 (vt Euroopa Kohtu 15. mai 1986. aasta otsus kohtuasjas 222/84: Johnston, EKL 1986, lk 1651, punkt 18; 27. novembri 2001. aasta otsus kohtuasjas C-424/99: komisjon *v.* Austria, EKL 2001, lk I-9285, punkt 45 ja 25. juuli 2002. aasta otsus kohtuasjas C-50/00 P: Unión de Pequeños Agricultores *v.* komisjon, EKL 2002, lk I-6677, punktid 38 ja 39).

40 Siinkohal tuleb rõhutada, et juhul kui hoolimata vaidlustatud otsuse vastuvõtmisest ja otsuses sisalduvast ühisturuga kokkusobivuse tunnustamisest möödunud ajast algatataks siseriiklikus kohtus uusi kohtumenetlusi, ei võetaks sellega hagejalt mingil

viisil ära õigust reaalsele kohtulikule kaitsele. Esiteks saaks hageja riigiabi tagasimaksmise nõudele vastu väites tugineda kõigile siseriiklikust õigusest tulenevatele kaitsevahenditele. Teiseks ei takista miski hagejat käesoleva hagi vastuvõetamatuks tunnistamisel teha siseriiklikule kohtule selle menetluses oleva kohtuasja raames ettepanek eelotsusetaotluse esitamiseks EÜ artikli 234 alusel, et hinnata vaidlustatud otsuse kehtivust osas, mis puudutab võetud meetme käsitlemist riigiabina (vt Euroopa Kohtu 9. märtsi 1994. aasta otsus kohtuasjas C-188/92: TWD Textilwerke Deggendorf, EKL 1994, lk I-833, punktid 17 ja 18; vt üldise tähtsusega dokumentide kohta eelpool punktis 39 viidatud otsust Unión de Pequeños Agricultores *v.* komisjon, punkt 40 ning Euroopa Kohtu 1. aprilli 2004. aasta otsus kohtuasjas C-263/02 P: komisjon *v.* Jégo-Quéré, EKL 2004, lk I-3425, punktid 30–35).

41 Eeltoodud seisukohtadest järeldub, et hageja ei ole hagi esitamiseks tõendanud tekkinud ja tegelikku huvi. Seega tuleb hagi tunnistada vastuvõetamatuks.

Kohtukulud

42 Kodukorra artikli 87 lõike 2 alusel kohustatakse poolt, kelle kahjuks on otsus tehtud, hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kuna otsus on tehtud hageja kahjuks, kohustub ta hüvitama kohtuasja kohtukulud, nagu nõudis komisjon.

43 Kodukorra artikli 87 lõike 4 alusel kannavad menetlusse astunud liikmesriigid ja institutsioonid ise oma kohtukulud.

Esitatud põhjendustest lähtudes

ESIMESE ASTME KOHUS (kolmas laiendatud koda)

otsustab:

1. **Jätta hagi vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata.**

2. **Jätta kohtukulud hageja kanda.**

3. **Jätta Hispaania Kuningriigi kohtukulud tema enda kanda.**

Azizi Jaeger Dehousse

Cremona Czúcz

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 14. aprillil 2005 Luxembourgis.

Kohtusekretär

H. Jung

Koja esimees

J. Azizi